

CHINA MIÉVILLE

KRAKEN
O ANATOMIE

Traducere din limba engleză și note
de Laura Ciobanu

PARTEA ÎNTÂI. SPECIMENE	9
PARTEA A DOUA. ADORMITUL UNIVERSAL	85
PARTEA A TREIA. LONDONANȚIE	277
PARTEA A PATRA. LONDRA PE APE	327
PARTEA A CINCEA. RIDICAREA ÎNTRU COBORÂRE	381
PARTEA A ȘASEA. INTUIȚII ÎN CERNEALĂ	445
PARTEA A ȘAPTEA. EROU = STICLĂ	567
MULȚUMIRI	573

PARTEA ÎNTÂI

SPECIMENE

1.

Un profet al Apocalipsei făcut sandvici între două pancarte se îndepărtă brusc de ceea ce, în ultimele zile, constituise postul său din fața porților unui muzeu. Pe pancarta din față era scrisă o profeție obișnuită despre sfârșitul lumii; pe cea care-i sălta pe spate scria: DAȚI-O UITĂRII!

În muzeu, un bărbat traversa holul principal, trecând pe lângă o scară dublă și pe lângă un schelet gigantic; pașii îi răsunau pe marmură. Animale de piatră îl priveau. „În regulă”, zicea el din când în când.

Numele lui era Bill Harrow. Aruncă o privire marilor oase artificiale și înclină din cap. Părea să le dea binețe. Era puțin după ora 11.00, într-o dimineață de octombrie. Încăperea se umplea. Un grup îl aștepta la biroul de la intrare, membrii săi privindu-se unii pe alții cu o politețe timidă.

Printre ei se aflau doi tipi de douăzeci de ani cu tunsori în genul tocilar-șic. O femeie și un bărbat abia ieșiți din adolescență se tachinau reciproc. În mod evident, ea venise aici ca să îi facă lui o plăcere. Mai erau acolo un cuplu mai vârstnic și un tată de vreo treizeci de ani care-și ținea băiețelul în brațe.

— Uite o maimuță, îi spuse el arătându-i cu degetul spre animalele sculptate în spirale pe stâlpii muzeului. Și vezi acolo șopârla?

Băiatul trăgea cu ochiul. Se uita la scheletul de brontozaur pe care Billy păruse să-l salute. Sau poate, se gândi Billy, se uita la gliptodonul de alături. Toți copiii aveau câte un favorit printre locatarii sălii principale a Muzeului de Istorie Naturală, și gliptodonul, acel tatu gigantic care semăna cu o jumătate de sferă, fusese favoritul lui Billy.

Billy îi zâmbi femeii care vindea bilete și paznicului din spatele ei.

— Ei sunt? zise el. În regulă! Începem?

Își curăță ochelarii clipind des, reproducând o expresie și un gest pe care, cândva, o fostă iubită le calificase ca fiind adorabile. Avea puțin sub treizeci de ani și părea mai tânăr; avea pistrui și prea puține tulleie ca să justifice apelativul „Bill”. Bănuia că pe măsură ce avea să îmbătrânească, avea să arate ca un copil din ce în ce mai ridat, în stilul lui DiCaprio.

Părul negru al lui Billy era ciufulit cam șovăielnic într-o pieptănătură la modă. Purta un tricou care nu era chiar demodat fără speranță și blugi ieftini. Când abia începuse lucrul la Centru, îi plăcea să creadă că arăta neașteptat de *cool* pentru munca pe care o făcea. Acum știa că nu surprinsese pe nimeni, că nimeni nu se mai aștepta ca oamenii de știință să arate chiar a oameni de știință.

— Deci sunteți aici pentru un tur al Centrului Darwin, zise el.

Se comporta de parcă ar fi crezut că ei veniseră să investigateze tot centrul de cercetare, să inspecteze laboratoarele și birourile, cartoteca, dulapurile cu dosare. Și nu doar ca să vadă unicul lucru demn de interes din clădire.

— Eu sunt Billy, zise. Sunt curator. Asta înseamnă că mă ocup de catalogare și de conservare și alte chestii de-astea. Sunt aici de ceva vreme. La început, când am venit, voiam să mă specializez în moluște marine – știi ce-i aia o moluscă?

Resp îl întrebă el pe băiat, care dădu din cap că da și dispăru din raza vizuală. Melci, exact!

Moluștele fuseseră subiectul tezei lui de masterat.

— Așa, oameni buni! zise el punându-și ochelarii. Veniți după mine. Țsta e un loc unde se lucrează, așa că, vă rog, vorbiți încet și nu atingeți nimic. Avem substanțe caustice, toxine și tot felul de chestii oribile împrăștiate peste tot.

Unul dintre tineri dădu să întrebe:

— Când o să vedem...

Bill ridică mâna.

— Îmi dați voie? spuse el. Haideți să vă explic ce-o să se întâmple când o să intrăm înăuntru.

Billy își dezvoltase propriile sale idiosuperstiții lipsite de sens și potrivit uneia dintre ele aducea ghinion să pronunți, înainte de a ajunge la destinație, numele a ceea ce-i adusese pe toți acolo.

— O să vă arăt câteva dintre spațiile noastre de lucru, zise el cam fără convingere. Dacă aveți întrebări, puteți să mi le adresați la sfârșit; suntem puțin cam presați de timp. Haideți să facem turul mai întâi.

Niciun curator sau cercetător nu era obligat să facă pe ghidul. Dar mulți o făceau. Billy încetase de mult să mai bodogănească atunci când îi venea rândul.

Ieșiră afară și traversară grădina, apropiindu-se de Centrul Darwin, care avea un șantier pe o parte și filigranul de cărămidă al Muzeului de Istorie Naturală pe cealaltă.

— Fără fotografii, vă rog, zise Billy.

Nu-i păsa dacă îi dădeau ascultare sau nu: datoria lui era să repete regula.

— Clădirea de aici s-a deschis în 2002, spuse el. Și puteți vedea că ne extindem. O să avem o nouă clădire gata în 2008. Avem șapte etaje pline numai cu specimene ținute în mediu lichid în Centrul Darwin. Asta înseamnă chestii puse în formol.

Un hol cu aspect comun ducea spre o zonă care duhnea.

— Dumnezeuule, murmură cineva.

— Așa e, zise Billy. Încăperea asta se numește dermestarium.

Prin ferestrele interioare se vedeau containere de oțel care semănau cu niște mici coșciuge.

— Aici curățăm scheletele. Scăpăm de toată mizeria de pe ele. *Dermestes maculatus*¹.

Pe un monitor amplasat lângă cutii se vedea un pește dezgustător, cu o mutră amărâtă, devorat de o mulțime de insecte.

— Bleah! zise cineva.

— E o cameră video în cutie, spuse Billy. Numele lor comun este „gândaci de piele”. Trec prin orice, lasă numai oasele.

Băiatul zâmbi și-și trase tatăl de mânecă. Ceilalți din grup surâseră stânjenți. Gândaci carnivori... uneori viața chiar era un film de categoria B.

Billy îl remarcă pe unul dintre tinerii bărbați. Purta un costum demodat, de o eleganță ponosită, vestimentație stranie pentru cineva atât de tânăr. La rever avea o insignă, o formă ca un asterisc cu brațe lungi, dintre care două erau curbate la capete. Tipul lua notițe. Avea un carnetel pe care-l umplea cu viteză.

Taxonomist și prin natură, nu numai prin profesie, Billy își dăduse seama mai demult că nu erau prea multe tipuri diferite de oameni care făceau acest tur. În primul rând, copiii: mai ales băieței, sfioși și gata să-și iasă din piele de entuziasm, cu vaste cunoștințe despre ceea ce vedeau. Mai erau părinții lor. Erau apoi indivizi timizi de vreo douăzeci de ani, cu același entuziasm tocilăresc ca al puștanilor. Erau prietenii și prietenele lor, exersând virtutea răbdării. Mai erau câțiva turiști care făceau un neobișnuit ocol.

Alt tip de vizitatori îl constituiau obsedații.

Erau singurii care știau mai multe despre subiect decât copiii. Uneori nu vorbeau, alteori întrerupeau explicațiile

¹ Specie de gândac care se hrănește de obicei cu resturile animalelor moarte (n. red.).

Resp
lui Billy cu întrebări puse pe un ton prea strident sau îl corectau cu privire la cine știe ce detaliu științific, cu o anxietate afectată care era obositoare. În ultimele săptămâni, observase o creștere a numărului acestui tip de vizitatori.

— E ca și cum sfârșitul verii ar scoate ciudații din vizuini, îi spusese Billy prietenului său Leon, cu câteva nopți în urmă, când stăteau la un pahar într-un pub de pe malul Tamisei. Azi a venit unul care purta toate ecusoanele Flotei Stelare. Din păcate, nu pe tura mea.

— Fascistule! îi zisese Leon. De ce ai prejudecăți împotriva tocilarilor?

— Ei, haide! replicase Billy. Ar fi ca și cum m-aș urî oarecum pe mine însumi, nu?

— Da, dar tu ai trece testul. Ești, cum ar veni, sub acoperire, spusese Leon. Poți să te strecorei afară din ghetoul tocilarilor, să-ți ascunzi insigna și să te întorci cu mâncare, haine și vești din lumea de afară.

— Mmm, ce glumă de bun-gust.

— Bună, le zise Billy colegilor care treceau pe lângă el. Bună, Kath, o salută el pe o ihtiologă; Bună, Brendan, îi zise unui alt curator, care-i răspunse:

— Toate bune, Eprubețel?

— Drept înainte, vă rog, zise Billy. Și nu vă faceți griji, ajungem acum la cheștiile mișto.

„Eprubețel?” Billy își dădu seama că unul sau doi dintre cei pe care îi însoțea se întrebau dacă auziseră bine.

Porecla era rezultatul unei sesiuni de bețivăneală în Liverpool, alături de colegi, în primul său an la Centru. Fusese conferința anuală a societății curatorilor profesioniști. După o zi de discuții despre metodologii și povești despre conservare, scheme muzeale și politici privind expunerea specimenelor, seara de relaxare începuse cu conversații politicoase de genul tu-cum-te-ai-apucat-de-asta?, continuase cu toată lumea din bar povestindu-și pe rând copilăria, iar aceste rătăcirii alcoolice se transformaseră într-o sesiune de ceva care

a căpătat numele de Cacealmaua Biografică. Fiecare trebuia să povestească un lucru extravagant pe care se presupunea că l-ar fi făcut – că a mâncat un limax, că a făcut sex în patru, c-a încercat să dea foc școlii și așa mai departe –, ceilalți dezbătând apoi, printre răgete de râs, adevărul acestor afirmații.

Cu o figură imposibilă, Billy pretinsese că el era rezultatul primei fertilizări *in vitro* reușite, dar că nu fusese recunoscut de laborator din cauza intrigilor interne și a unor oarecare semne de întrebare legate de existența consimțământului, prin urmare, laurii oficiali reveniseră altcuiva, la câteva luni după nașterea lui. Când i se ceruseră detalii, pomenise cu o nonșalanță de bețiv nume de doctori, adresa, o complicație minoră survenită în timpul procedurii. Dar înainte să se facă pariuri și el să recunoască dacă spusese sau nu adevărul, conversația luase subit o altă turnură și jocul fusese abandonat. Abia două zile mai târziu, când reveniseră la Londra, un coleg de laborator îl întrebase dacă era adevărat.

— Absolut adevărat, răspunsese Billy cu o lipsă de expresie care putea însemna și da, și nu.

Și dăduse același răspuns de fiecare dată de-atunci. Deși se îndoia că-l crezuse cineva, porecla Eprubețel și alte variații pe aceeași temă erau încă în uz.

Trecură pe lângă un alt paznic: un tip solid și feroce, ras în cap și cu mușchii înveliți în grăsime. Era cu câțiva ani mai în vârstă decât Billy și-l chema Dane Nuștiucum, din câte auzise Billy. Ca de obicei, Billy îl salută din cap și încercă să-i prindă privirea. Și ca de obicei, Dane Cumîizice îi ignoră salutul discret, spre indignarea disproporționată a lui Billy.

Totuși, în clipa în care ușa se închidea, Billy îl văzu pe Dane răspunzându-i la salut altcuiva. Paznicul înclină scurt din cap către tânărul cel zelos cu insigna la rever, obsedatul, iar ochii acestuia clipiră în cel mai scurt răspuns posibil.

Billy observă gestul cu surprindere și, chiar înainte ca ușile să se închidă între ei, văzu că Dane îi remarcase privirea.

Cunoștința lui Dane evita să îl privească.

— Simțiți că se face mai rece? zise Billy, clătînând din cap.

Îi conduse repede pe ușile cu temporizator.

— Ca să împiedice procesul de evaporare. Trebuie să fim precauți în privința focului. Pentru că, știți, e o cantitate zdravănă de alcool pe-aici, așa că...

Făcu un gest cu mâinile descriind o explozie tăcută.

Vizitatorii încremeniră. Erau într-un labirint plin de specimene. Ierarhii complexe. Kilometri de rafturi și recipiente. În fiecare dintre ele plutea nemișcat câte un animal. Până și sunetul părea, dintr-odată, înăbușit, ca și cum cineva ar fi pus un cap peste toate.

Specimenele se concentrau absente, unele pozând alături de propriile lor măruntaie decolorate. Calcani în acvarii ce căpătau o culoare cafenie. Borcane pline de șoareci strânși ghem, în tonuri de sepia, mostre grotești ca niște cepe murate. Erau exemplare cu membre în plus, fetuși cu forme stranii. Toate erau catalogate cu grijă, asemenea cărților.

— Vedeți? zise Billy.

Înc-o ușă și aveau să se afle în prezența a ceea ce veniseră să vadă. Billy știa, în urma unor experiențe repetate, cum urmau să decurgă lucrurile.

Când aveau să intre în camera acvariului, camera din inima Centrului Darwin, el avea să le ofere vizitatorilor un moment de liniște. Pereții încăperii largi erau acoperiți de rafturi. Erau sute de recipiente, de la cele înalte până la nivelul pieptului până la unele cât un pahar de apă. Toate conțineau animale cu chipuri lugubre. Era un decor linnaean¹; speciile făceau tranziția una către alta. Erau recipiente de oțel și scripeți care atârnav ca lujerii de viță. Dar nimeni nu avea să observe toate astea. Toată lumea urma să se holbeze la acvariul uriaș din centrul încăperii.

---

¹ Formă de clasificare a organismelor vii elaborată de savantul Carl von Linné (n. red.).